

УДК 343.1

Стародубов С. В.,

starodubov@opua.edu.ua; ORCID ID: 0000-0003-2328-1063

к.ю.н.,

доцент кафедри кримінального процесу,

детективної та оперативно-розшукової діяльності,

Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса

Д'ячкова М. О.,

maria.tokriak@opua.edu.ua; ORCID ID: 0009-0003-2262-1051

к.ю.н.,

завідувач відділом аспірантури і докторантури,

Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса

Сидорчук В. В.,

vladislav6@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-8457-1633

доктор філософії,

асистент кафедри кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності,

Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса

ЩОДО СУДОВОЇ ПРАКТИКИ НЕДОПУСТИМОСТІ ОТРИМАНИХ ДОКАЗІВ ВНАСЛІДОК ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Анотація. У статті було розглянуто наявні в судовій практиці позиції Верховного Суду, щодо особливостей проведення такої слідчої (розшукової) дії як слідчий експеримент, не дотримання яких призводить до визнання доказів отриманих внаслідок його проведення недопустимими: під час проведення слідчого експерименту наявна можливість, а не обов'язок залучення підозрюваного і його захисника. Окрім формальних вимог до проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, є і змістовні. Так, незважаючи на необов'язковість участі підозрюваного у проведенні слідчого експерименту, якщо його проведення пов'язане із наявністю певних зовнішніх умов, обставин (погода, період доби, кількість освітлення) вчинення кримінального правопорушення, які безпосередньо впливали на можливість підозрюваного аналізувати, приймати рішення і діяти – то він має обов'язково приймати участь у проведенні слідчого експерименту; не кожне порушення кримінальних процесуальних норм є підставою для визнання отриманих доказів недопустимими; кримінальний процесуальний закон встановлює чітку кримінальну процесуальну форму, в тому числі, і стосовно проведення слідчих (розшукових) дій, недотримання якої тягне за собою визнання доказів, отриманих внаслідок її проведення недопустимими; відтворення механізму вчинення кримінального правопорушення, яке не пов'язано із зовнішньою/оточуючою обстановкою та умовами – може проводитись у зручному для розслідування місці; ознакою яка відрізняє слідчий експеримент від допиту є здійснення учасниками слідчого експерименту певних дій, якими є відтворення дії, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань, спрямованих на перевірку й уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; суди в своїй діяльності з оцінки доказів, мають досліджувати і вирішувати скарги, які надходять від сторони кримінального провадження, і які ставлять під сумнів відповідність проведених слідчих (розшукових) дій діючому законодавству, в тому числі, і в контексті дотримання конституційних прав, свобод та інтересів.

Ключові слова: кримінальне провадження, слідча (розшукова) дія, допустимість, слідчий експеримент, судова практика, рішення судів.

Starodubov S. V.,

starodubov@onua.edu.ua; ORCID ID: 0000-0003-2328-1063

PhD in Law, Associate Professor of Criminal Procedure,

Detective and Operational-Search Activity Department,

National University "Odesa Law Academy", Odesa

Diachkova M. O.,

mariia.mokriak@onua.edu.ua; ORCID ID: 0009-0003-2262-1051

PhD in Law, Head of the postgraduate and doctoral studies department

National University "Odesa Law Academy", Odesa

Sydorchuk V. V.,

vladislav6@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-8457-1633

PhD in Law, Assistant of Criminal Procedure,

Detective and Operational-Search Activity Department,

National University "Odesa Law Academy", Odesa

REGARDING JUDICIAL PRACTICE ON THE INADMISSION OF EVIDENCE OBTAINED AS A RESULT OF THE CONDUCT OF AN INVESTIGATIVE EXPERIMENT

Abstract. *The article considered the positions of the Supreme Court, available in judicial practice, regarding the peculiarities of conducting such an investigative (search) action as an investigative experiment, failure to comply with which leads to the recognition of evidence obtained as a result of its conduct as inadmissible: during the conduct of an investigative experiment, there is an opportunity, but not an obligation connection between the involvement of the suspect and his defense attorney. In addition to the formal requirements for conducting an appropriate investigative (search) action, there are also substantive ones. Yes, despite the optional participation of the suspect in the investigative experiment, if its conduct is connected with the presence of certain external conditions, circumstances (weather, time of day, amount of lighting) of committing a criminal offense, which directly influenced the suspect's ability to analyze, make decisions and act – then he must necessarily take part in conducting an investigative experiment; not every violation of criminal procedural norms is a reason for recognizing the received evidence as inadmissible; the criminal procedural law establishes a clear criminal procedural form, including regarding the conduct of investigative (search) actions, failure to comply with which entails the recognition of evidence obtained as a result of its conduct as inadmissible; reproduction of the mechanism of committing a criminal offense, which is not related to the external/surrounding situation and conditions – can be carried out in a place convenient for the investigation; a feature that distinguishes an investigative experiment from an interrogation is the implementation of certain actions by the participants of the investigative experiment, which are the reproduction of actions, the situation, the circumstances of a certain event, the conduct of necessary experiments or tests aimed at checking and clarifying information that is important for establishing the circumstances of a criminal offense; courts, in their activity of evaluating evidence, should investigate and resolve complaints received from parties to criminal proceedings, and which call into question the compliance of the investigative (search) actions with the current legislation, including in the context of compliance with constitutional rights, freedoms and interests.*

Key words: *criminal proceedings, investigative (search) action, admissibility, investigative experiment, court practice, court decisions.*

JEL Classification: K 30

DOI <https://doi.org/10.32782/2616-7611-2023-13-10>

Постановка проблеми. Одним із засобів для перевірки отриманої інформації слідчим, дізнавачем, прокурором під час проведення досудового розслідування є проведення такої слідчої (розшукової) дії як слідчий експеримент, який дозволяє очно продемонструвати зміст отриманих показань. Однак, над отриманими внаслідок проведеного слідчого експерименту доказами тяжіє загроза не відповідності ознаці допустимості доказів, що тягне за собою неможливість на них посперитись і використовувати взагалі в процесі доказування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання пов'язані із допустимістю доказів, отриманих внаслідок проведення слідчих (розшукових) дій у своїх роботах досліджували такі вчені як: Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, В.В. Вапнярчук, О.С. Коробко, В.О. Малярова, Д.Б. Сергєєва, О.О. Торбас, та інші.

Постановка завдання. У нашій статті ми будемо досліджувати позиції Верховного Суду, щодо особливостей проведення слідчого експерименту і допустимості доказів, отриманих внаслідок можливих порушень діючого законодавства.

Виклад основного матеріалу. З початку, зазначимо про поняття, особливості, та ознаки такої слідчої (розшукової) дії як слідчий експеримент. Слідчий експеримент проводиться «з метою перевірки і уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, слідчий, прокурор має право провести слідчий експеримент шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань. За необхідності слідчий експеримент може проводитися за участю спеціаліста. До участі в слідчому експерименті можуть бути залучені підозрюваний, потерпілий, свідок, захисник, представник. Про проведення слідчого експерименту слідчий, прокурор складає протокол згідно з вимогами КПК. Крім того, у протоколі докладно викладаються умови і результати слідчого експерименту» [1].

Однак, незважаючи на нормативне регулювання відповідної слідчої (розшукової) дії у діючому КПК, на практиці бувають випадки опущення практичними працівниками порушень, що тягнуть за собою визнання отриманого доказу недопустимим, ми дослідили судові справи з найтипівшими процесуальними порушеннями:

– «вказаний слідчий експеримент було проведено за відсутності захисника, проте з огляду на вимоги ст. 240 КПК, участь вказаної особи у цій слідчій дії не є обов'язковою.

Згідно з протоколом слідчого експерименту, метою цієї слідчої дії було встановлення понятими конкретної видимості перешкоди з місця водія та загальної видимості в даних дорожніх умовах. При цьому з нього убачається, що ОСОБА_8 зауважень, заперечень до протоколу чи показань під час проведення слідчої дії щодо обставин події, які б стали підставою для його підозри чи обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення, не надавав.

Відтак, висновок апеляційного суду про істотне порушення вимог кримінального процесуального закону під час проведення вказаної слідчої дії та про порушення права ОСОБА_8 на захист, на думку колегиї суддів, є передчасним.

Крім того, як убачається з протоколу слідчого експерименту від 29 грудня 2017 року, вказану слідчу дію було проведено за участі двох понятих та інших осіб. Метою його проведення було встановлення загальної видимості перешкоди з місця водія автомобіля в даній дорожній обстановці та конкретної видимості перешкоди при відсутності світла фар зустрічного транспортного засобу. З протоколу убачається, що понятим та статисти було роз'яснено їх права і обов'язки, протокол було підписано всіма учасниками слідчої дії та жодних зауважень до нього не надійшло.

Вказаний слідчий експеримент було проведено без участі ОСОБА_8 та його захисника, разом із цим враховуючи вимоги ст. 240 КПК, участь вказаних осіб у цій слідчій дії не є обов'язковою. До того ж, враховуючи мету та порядок проведення вказаної слідчої дії, відсутність зазначених осіб, в цілому не може впливати на допустимість отриманих результатів як доказів [2].

Отже з огляду на вищезазначене, Суд ще раз наголосив на можливості, а не обов'язку залучення підозрюваного і його захисника під час провадження слідчого експерименту. Разом з тим, варто розуміти, що окрім формальних вимог до проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, є і змістовні. Так, незважаючи на необов'язковість участі підозрюваного у проведенні слідчого експерименту, якщо його проведення пов'язане із наявністю певних зовнішніх умов, обставин (погода, період доби, кількість освітлення) вчинення кримінального правопорушення, які безпосередньо впливали на можливість підозрюваного аналізувати, приймати рішення і діяти – то він має обов'язково приймати участь у проведенні слідчого експерименту.

– також важливим є положення в якому Верховний Суд вказує на те, що не кожне порушення кримінальних процесуальних норм є підставою

для визнання отриманих доказів недопустимими: «Суд звертає увагу на те, що доказ може бути визнано недопустимим не за будь-якого порушення процесуального закону, а лише у випадку недодержання фундаментальних прав і свобод особи, гарантованих державою» [3].

– «також апеляційним судом обґрунтовано визнано недопустимим доказом протокол слідчого експерименту за участі ОСОБА_5. Як зазначено в ухвалі і це підтверджується матеріалами кримінального провадження, слідча дія, яку було названо «слідчим експериментом» зводилася до того, що ОСОБА_5 перед зачиненими дверима квартири, де було скоєно злочин, надав показання слідчому про обставини вчинення ним та ОСОБА_4 злочину. Тому апеляційний суд обґрунтовано зазначив, що ця слідча дія була проведена без дотримання вимог ст. 240 КПК, у протоколі відсутні будь-які фактичні дані, що були встановлені під час її проведення. Крім того, слід зазначити, що, оскільки в ході цієї слідчої дії не відбувалося відтворення дій, обстановки, обставин певної події, а фактично здійснено повторний допит підозрюваного слідчим, то відповідно до ч. 4 ст. 95 КПК суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатись на них» [4].

Отже, проблема проведення одних слідчих (розшукових) дій під виглядом інших стосується не тільки обшуку і огляду, але і допиту з слідчим експериментом. При цьому останній характеризується відтворенням дій, обстановки, обставин певної події. Ми маємо розуміти, що кримінальний процесуальний закон встановлює чітку кримінальну процесуальну форму, в тому числі, і стосовно проведення слідчих (розшукових) дій, недотримання якої тягне за собою визнання доказів, отриманих внаслідок її проведення недопустимими.

– «доводи засудженого про те, що дані протоколу проведення слідчого експерименту за участю потерпілої ОСОБА_7 суд повинен був визнати недопустимим доказом, оскільки слідчий експеримент проводився в кабінеті слідчого, а не на місці події, перевірялися судом апеляційної інстанції та обґрунтовано визнані безпідставними.

Як убачає колегія суддів з матеріалів кримінального провадження, слідчий експеримент проведено відповідно до вимог ст. 240 КПК, у присутності понятих та статиста. Під час проведення слідчого експерименту потерпіла за допомогою статиста показала, як саме ОСОБА_9 заподіяв їй тілесні ушкодження. Виходячи з її показань

механізм заподіяння тілесних ушкоджень не був пов'язаний з оточуючою обстановкою, а тому його проведення в кабінеті слідчого, а не за місцем події злочину не ставить під сумнів допустимість отриманих доказів. Свої показання, надані під час цієї слідчої дії, потерпіла ОСОБА_7 підтвердила і в судовому засіданні» [5].

З огляду на що, необхідно зауважити, що відтворення механізму вчинення кримінального правопорушення, яке не пов'язано із зовнішньою/оточуючою обстановкою та умовами – може проводитись у зручному для розслідування місці.

– «проведення слідчого експерименту з метою перевірки й уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, на відміну від допиту, крім отримання відомостей, передбачає також здійснення учасниками слідчого експерименту певних дій, спрямованих на досягнення мети цієї слідчої (розшукової) дії, якими є відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань.

Отримання відомостей під час проведення слідчого експерименту є складовою належної правової процедури цієї процесуальної дії, що разом з іншими її сутнісними компонентами дозволяє досягнути її мети і вирішити поставлені завдання» [6].

Враховуючи позицію Суду, необхідно зазначити, що незважаючи на отримання відомостей від учасників слідчого експерименту, ознакою яка відрізняє його від допиту є здійснення учасниками слідчого експерименту певних дій, якими є відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань, спрямованих на перевірку й уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення.

– «в ході досудового розслідування ОСОБА_5 заявляв слідчому про застосування до нього недозволених методів слідства, а саме катування, фізичного та психологічного тиску з боку працівників поліції, внаслідок чого під час проведення слідчого експерименту він оговорив себе та розповів неправдиві дані про обставини вчинення злочину, які напередодні йому повідомили та примусили дати працівники поліції, однак ця заява засудженого залишилася без будь якого реагування з боку слідчого та прокурора.

Повідомляв про це ОСОБА_5 і під час судового розгляду в суді першої інстанції, вказував про ці обставини захисник у своїй апеляційній скарзі.

Проте ці заяви сторони захисту судами першої та апеляційної інстанцій перевірені не були, вказані суди не з'ясували у засудженого, хто саме з працівників поліції, коли, за яких обставин та у який саме спосіб чинив на нього тиск, а також хто саме та за яких обставин повідомив йому про обставини та деталі вчинення злочину, та не доручали відповідному органу прокуратури провести перевірку цих відомостей у порядку, визначеному розділом III КПК, за наслідками якої повинно бути прийнято кінцеве процесуальне рішення.

З огляду на зазначене висновки апеляційного суду в ухвалі про допустимість як доказу протоколу слідчого експерименту від 31 липня 2016 року за участю засудженого ОСОБА_5 у справі не є належним чином обґрунтованими» [7].

Отже, суди в своїй діяльності з оцінки доказів, мають досліджувати і вирішувати скарги, які надходять від сторони кримінального провадження, і які ставлять під сумнів відповідність проведених слідчих (розшукових) дій діючому законодавству, в тому числі, і в контексті дотримання конституційних прав, свобод та інтересів.

– «нормативна модель слідчого експерименту передбачає безпосередню участь потерпілого у проведенні дій, спрямованих на досягнення легітимної мети цієї слідчої дії, а саме у відтворенні дій, обстановки, обставин певної події, проведенні необхідних дослідів чи випробувань. Отримання від потерпілого відомостей під час проведення слідчого експерименту (з дотриманням встановленого законом порядку) є складовою належної правової процедури цієї процесуальної дії, що разом з іншими її сутнісними компонентами дозволяє досягнути її мети і вирішити поставлені завдання.

Як слідує з дослідженого судами та покладеного в основу обвинувального вироку відеозапису проведення слідчого експерименту від 27 березня 2020 року за участю потерпілого ОСОБА_9 останній на місці події розказав та показав, зокрема де саме він йшов та по якій дорозі до кіоску, показав магазин «АТБ» та кіоск де брав пиво. На місцевості показав як він йшов до свого товариша та як йшов до свого під'їзду. Розповідаючи подальші події, потерпілий під час слідчого експерименту показав місце де він впав від несподіваного поштовху ззаду, а також показав у яку сторону після нападу побігли особи» [8].

Суд чітко зазначає про необхідність безпосередньої участі потерпілого у проведенні слідчого експерименту, адже отримання від потерпілого відомостей під час проведення слідчого експе-

рименту (з дотриманням встановленого законом порядку) є складовою належної правової процедури цієї процесуальної дії.

– «визнаючи вказаний доказ недопустимим, апеляційний суд послався на те, що: [«в ході проведення даної слідчої дії та оформленні її процесуальним документом було порушено право на захист ОСОБА_7, оскільки встановлення об'єктивної відстані видимості пішохода на проїжджій частині при проведенні даного експерименту відбулося на основі невірних даних без відтворення дійсної дорожньої обстановки та без врахування всіх обставин, при яких трапилося ДТП, а саме: не було враховано, що ОСОБА_7 не вказував взагалі про темп руху пішохода ОСОБА_8, оскільки у темряві він взагалі не бачив даного пішохода на проїжджій частині; не було враховано, що при відтворенні обставин за участі статиста, який був одягнений у темний одяг, пішохід не був помітним для водія автомобіля «Субару-Форестер» на відстані 58,1 м (про що підтвердила свідок ОСОБА_13), проте у протоколі проведення слідчого експерименту вказані протилежні дані; не враховано, що на даній ділянці дороги у момент вчинення ДТП не було жодного освітлення, і ОСОБА_7 до моменту наїзду на пішохода ОСОБА_8 не бачив і не міг бачити останнього (про що вказали допитані у справі свідки ОСОБА_11, ОСОБА_10, ОСОБА_17). Також про це вказував ОСОБА_7 у зауваженнях до протоколу, однак вони не були враховані при проведенні слідчого експерименту. Згідно висновку експерта №1824/48 від 31 серпня 2017 року встановлено, що можлива швидкість руху автомобіля «Субару-Форестер» становить в межах від 50км/год до 80 км/год, а більш точно швидкість руху автомобіля встановити неможливо через відсутність слідів гальмування» [10].

Враховуючи позицію Верховного Суду, необхідно вказати, що у випадку проведення слідчого експерименту, якщо його проведення пов'язане із наявністю певних зовнішніх умов, обставин (погода, період доби, кількість освітлення) вчинення кримінального правопорушення, які впливали на можливість підозрюваного аналізувати, приймати рішення і діяти – то вказана слідча (розшукова) дія має провадитись максимально наближено до обстановки, обставин і умов, що існували під час здійснення кримінального провадження. Тільки за зазначеної умови за наслідком проведення слідчого експерименту можна робити висновки, які можна буде використовувати у доказуванні.

Важливим є під час проведення слідчої (розшукової) дії посадовими особами звертати увагу і враховувати зауваження до протоколу, які залишають її учасники в ході проведення слідчої (розшукової) дії.

– «цю слідчу дію було проведено у приміщенні лікарні у відділенні судово-медичної експертизи з метою уточнення механізму заподіяння тілесних ушкоджень, що мало місце 26 листопада 2016 року. З протоколу слідчого експерименту видно, що ОСОБА_8 спочатку розповіла про події, які відбулися 26 листопада 2016 року в приміщенні магазину «ІНФОРМАЦІЯ_2», а потім на ОСОБА_10, залученій для проведення експерименту як потерпіла, показала, як засуджена схопила її за шию і два чи три рази ударила головою об скляну шафу. До протоколу цієї слідчої дії долучено фототаблицю (т. 1, а.к.п. 43 47).

Колегія суддів вважає, що в цьому кримінальному провадженні проведення слідчого експерименту не на місці події суперечить меті такої слідчої дії, визначеній у ч. 1 ст. 240 КПК. Адже обстановка, в якій проводився слідчий експеримент, не відповідає тій, в якій відбувалися події, що зафіксовані на згаданому відеозаписі камери спостереження. Тому що в цьому випадку саме навколишня обстановка – наявність торговельного обладнання та відстань між ним впливала на висновок про доведеність винуватості ОСОБА_7 у вчиненні кримінального правопорушення, яке їй інкримінується» [11].

Отже, у випадку наявності певних зовнішніх умов, обстановки, обставин вчинення кримінального правопорушення, які впливали на механізм вчинення кримінального правопорушення, то під час проведення слідчого експерименту вони мають бути обов'язково відтворені (за можливості) на місці вчинення кримінального правопорушення.

Висновки. Підсумовуючи необхідно зазначити, що на сьогоднішній день судова практика стосовно особливостей проведення слідчого експерименту, з тим щоб докази отримані внаслідок його проведення не були визнані недопустимими має наступні положення:

– під час проведення слідчого експерименту наявна можливість, а не обов'язок залучення підозрюваного і його захисника. Окрім формальних вимог до проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, є і змістовні. Так, незважаючи на необов'язковість участі підозрюваного у проведенні слідчого експерименту, якщо його проведення пов'язане із наявністю певних зовнішніх

умов, обставин (погода, період доби, кількість освітлення) вчинення кримінального правопорушення, які безпосередньо впливали на можливість підозрюваного аналізувати, приймати рішення і діяти – то він має обов'язково приймати участь у проведенні слідчого експерименту.

– не кожне порушення кримінальних процесуальних норм є підставою для визнання отриманих доказів недопустимими.

– кримінальний процесуальний закон встановлює чітку кримінальну процесуальну форму, в тому числі, і стосовно проведення слідчих (розшукових) дій, недотримання якої тягне за собою визнання доказів, отриманих внаслідок її проведення недопустимими.

– відтворення механізму вчинення кримінального правопорушення, яке не пов'язано із зовнішньою/оточуючою обстановкою та умовами – може проводитись у зручному для розслідування місці.

– ознакою яка відрізняє слідчий експеримент від допиту є здійснення учасниками слідчого експерименту певних дій, якими є відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань, спрямованих на перевірку й уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення.

– суди в своїй діяльності з оцінки доказів, мають досліджувати і вирішувати скарги, які надходять від сторони кримінального провадження, і які ставлять під сумнів відповідність проведених слідчих (розшукових) дій діючому законодавству, в тому числі, і в контексті дотримання конституційних прав, свобод та інтересів.

– у проведенні слідчого експерименту існує необхідність безпосередньої участі потерпілого, адже отримання від потерпілого відомостей під час проведення слідчого експерименту (з дотриманням встановленого законом порядку) є складовою належної правової процедури.

– участь захисника під час проведення слідчого експерименту є необов'язковим, і його відсутність не тягне визнання недопустимості отриманих доказів внаслідок проведення відповідної слідчої (розшукової) дії.

– у випадку проведення слідчого експерименту, якщо його проведення пов'язане із наявністю певних зовнішніх умов, обставин (погода, період доби, кількість освітлення) вчинення кримінального правопорушення, які впливали на можливість підозрюваного аналізувати, приймати рішення і діяти – то вказана слідча (розшукова)

дія має провадитись максимально наближено до обстановки, обставин і умов, що існували під час здійснення кримінального провадження. Тільки за зазначеної умови за наслідком проведення слідчого експерименту можна робити висновки, які можна буде використовувати у доказуванні.

– у випадку наявності певних зовнішніх умов, обстановки, обставин вчинення кримінального правопорушення, які впливали на механізм вчинення кримінального правопорушення, то під час проведення слідчого експерименту вони мають бути обов'язково відтворені (за можливості) на місці вчинення кримінального правопорушення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465117#Text>
2. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 16 листопада 2021 року, судова справа № 409/765/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101179952>
3. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 03 листопада 2022 року, судова справа № 235/9171/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107251687>
4. Окрема думка судді Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 12 грудня 2018 року, у судовій справі № 755/32908/14. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78715768>
5. Постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 30 березня 2021 року, судова справа № 405/2291/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96150363>
6. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного суду від 04 серпня 2022 року, судова справа № 396/386/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105637678>
7. Постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 10 грудня 2019 року, судова справа № 366/3067/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86903763>
8. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 17 липня 2022 року, судова справа № 459/1224/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86903763>
9. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 25 квітня 2023 року, судова справа № 753/130/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110486528>
10. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 25 листопада

пада 2021 року, судова справа № 278/2368/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101473317>

11. Постанова Першої судової Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 09 листопада 2021, судова справа № 200/2814/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101211518>

REFERENCES:

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13.04.2012r. №4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465117#Text>
2. Postanova Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 16 lystopada 2021 roku, sudova sprava № 409/765/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101179952>
3. Postanova Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 03 lystopada 2022 roku, sudova sprava № 235/9171/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107251687>
4. Okrema dumka suddi Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 12 hrudnia 2018 roku, u sudovii spravi № 755/32908/14. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78715768>
5. Postanova Pershoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 30 bereznia 2021 roku, sudova sprava № 405/2291/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96150363>
6. Postanova Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho sudu vid 04 serpnia 2022 roku, sudova sprava № 396/386/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105637678>
7. Postanova Pershoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 10 hrudnia 2019 roku, sudova sprava № 366/3067/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86903763>
8. Postanova Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 17 lypnia 2022 roku, sudova sprava № 459/1224/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86903763>
9. Postanova Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 25 kvitnia 2023 roku, sudova sprava № 753/130/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110486528>
10. Postanova Druhoi sudovoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 25 lystopada 2021 roku, sudova sprava № 278/2368/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101473317>
11. Postanova Pershoi sudovoi Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 09 lystopada 2021, sudova sprava № 200/2814/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101211518>

Стаття надійшла до редакції 28.04.2023